

Toelichting ter zitting 4 oktober 2019

OPENBAAR MINISTERIE

Uitgesproken op de zitting van de meervoudige strafkamer van de Rechtbank Midden-Nederland.

GEANONIMISEERD

Datum : 4 oktober 2019

Zaak : Eris

Verdachten

D.E. R., 16/659126-19, 16/659077-19, 16/659072-19, 16/659034-19 en 16/659036-19.

C.G. R., 16/659073-19, 16/659033-19, 16/659035-19 en 16/659078-19.

H.M.M. K., 16/659074-19 en 16/706914-17.

J.A.E. de G., 16/659075-19 en 16/706561-17.

R. S., 16/659076-19.

W.J. B., 16/659122-19.

G.G. G., 16/659096-19 en 16/659134-19.

R.C. A., 16/659097-19 en 16/659133-19.

F.H.N. D., 16/659121-19.

O. P., 16/659124-19.

M.D. J., 10/659123-19.

OPENBAAR MINISTERIE

Arrondissementsparketten Den Haag, Midden-Nederland en Rotterdam

AANTEKENINGEN

Geachte Voorzitter en leden van de Rechtbank, geachte overige aanwezigen,

Inleiding

Eigenlijk zou deze zitting net als zo vele anderen moeten zijn. Gewoon, een pro forma. Waarvan uw Rechtbank er zo veel doet. Net als het Openbaar Ministerie en de advocaten; het is dagelijkse praktijk en de normaalste zaak. Tuurlijk, er zijn meer en minder bijzondere zaken. En natuurlijk kunnen de belangen groter en kleiner zijn.

Maar vandaag moeten wij ook op iets anders wijzen. De maatschappij lijkt namelijk ontregeld. De woorden en implicaties groot; de rechtsorde wordt ondermijnd door de gruwelijke aanslag op het leven van advocaat Derk Wiersum. Een leven dat ontnomen is omdat, zo lijkt het, deze advocaat zijn werk deed. Hij stond namelijk een kroongetuige bij. Een gebeurtenis die, zo zullen wij straks uiteenzetten, daadwerkelijk verbonden lijkt met de zaak waarover uw Rechtbank vandaag moet oordelen. Hoewel emoties in de zittingszaal zo veel als mogelijk dienen te worden vermeden door professionele deelnemers moeten wij constateren dat het verdriet en de woede om deze moord binnen én buiten de zittingszaal groot zijn.

De Nederlandse samenleving is geschokt, de rechtsorde is dat en ook de deelnemers aan dit proces vandaag zijn dat. Maar laat één ding in elk geval gezegd worden. Wij laten ons daar vandaag ook in deze zittingszaal niet door leiden. Niet door afleiden. En zeker laten wij ons niet afhouden van de taak waar wij met elkaar voor staan.

De moord van 18 september 2019 op een van de advocaten van de kroongetuige uit het Marengo proces lijkt een directe aanslag op de rechtsstaat, om de eenvoudige reden dat het tracht die rechtsstaat te ontwrichten. De dienaren daarin te belemmeren. Door angst in te boezemen. Om te vertrappen waar die rechtsstaat voor staat.

Maar wij zullen doorgaan! Omdat diezelfde rechtsstaat dat van ons verwacht. Dat verlangt en eist.

Indeling requisitoir

In hetgeen wij hierna zullen vertellen komt aan de orde:

- Wat het onderzoek Eris nou precies behelst;
- Over welke concrete deelonderzoeken we het hebben op dit moment en wat daarin de stand van zaken is;
- Wat de link is tussen het onderzoek Eris en het onderzoek Marengo;
- Wat de stand van zaken is rondom de kroongetuige in het Eris proces;
- Het nog altijd gemotiveerd onthouden van bepaalde informatie;
- En de planning in het onderzoek Eris vanaf heden tot aan de volgende pro forma behandeling in december 2019.

Wat is Eris?

Het is vandaag niet de eerste keer dat uw Rechtbank zich over het onderzoek Eris buigt. Het zal zeker ook niet de laatste keer zijn. Maar de omstandigheden zijn wel wezenlijk anders dan voorgaande keren. Zo zijn er vandaag nieuwe verdachten bijgekomen en zijn er ook andere raadsliden ingeschakeld danwel toegevoegd. Een en ander rechtvaardigt naar onze mening een korte toelichting op het onderzoek tot op heden, voordat wij de zaken zullen voordragen die hier

vandaag voor het eerst aan de orde zijn. Wij doen dat omdat het voor iedereen van belang is te schetsen wat het Eris-proces nu eigenlijk behelst. Hoe het startte. Hoe het verlopen is. En waar het heen zal (kunnen) gaan.

Laten we beginnen met de start van het onderzoek. Eigenlijk is het onderzoek dat nu bekend is als Eris helemaal niet zo oud. Het is nog geen jaar geleden – november 2018 – dat er een overeenkomst is gesloten met kroongetuige De G. (hierna wisselend genoemd als “de kroongetuige” en “De G.”). Hij was op dat moment verdachte in de zaak van de liquidatie van Jaïr Wessels in Breukelen op 7 juli 2017 (een onderzoek dat bekend onder de naam TGO Breuk). Het Openbaar Ministerie heeft op eerdere zittingen al gezegd dat zodra het kan wij met meer openheid zouden komen over de deal die is gesloten met de kroongetuige. Vandaag is zo’n moment.

De kroongetuige kon verklaren en heeft verklaard over vijf heel concrete, heftige en ontwrichtende (levens)delicten. Dit zijn de zogenaamde “dealfeiten”, feiten die onderdeel uitmaken van de deal, de overeenkomst met de kroongetuige. Volgens die gesloten overeenkomst zou hij in ieder geval moeten verklaren over de onderzoeken:

- TGO Charlie17, de liquidatie van Farid Souhali in Den Haag op 17 april 2017;
- Gezichtslaan, een poging tot beschieting van een pand in Doorn met een raketwerper en een daadwerkelijke beschieting van een pand aan de Gezichtslaan met een Kalasjnikov, beide incidenten van eind juni 2017;
- TGO Breuk, de liquidatie van Jaïr Wessels in Breukelen op 7 juli 2017;
- TGO Langenhorst, de liquidatie van Zeki Yumusak in Rotterdam op 25 juli 2017;
- TGO Lis, de liquidatie van Stefaan Bogaerts te Spijkenisse op 21 september 2017.

Deze delicten zorgen in de maatschappij voor bijzonder veel onrust en angst. Het Openbaar Ministerie hecht veel waarde aan het oplossen van dergelijke ernstige delicten. Daarnaast is de kroongetuige gehouden om openheid van zaken te geven over de criminele organisatie, waarbinnen deze delicten werden gepleegd.

In heel algemene zin geldt dat de kroongetuige het volgende heeft verklaard:

- Zelf is hij lid van de OMG Caloh Wagoh. Eén van de hoofdverdachten in deze zaak, D.E. R., is medeoprichter van die club;
- C.G. R. is ook lid van Caloh Wagoh en, hoewel lager geplaatst in rang dan D.E. R., wel een National en dus hoog in de boom. Hij heeft de functie van raadgever, consiglière;
- De kroongetuige is zelf actief, concreet betrokken geweest bij twee delicten en werd daarvoor ook betaald;
- Zijn activiteiten voerde hij uit als onderdeel van een moordcommando;
- Er zijn binnen Caloh Wagoh drie van dergelijke commando's geweest;
- De aansturing van die moordcellen vond plaats door D.E. R.;
- Die cellen of commando's bestonden volgens de kroongetuige uit de volgende personen; één cel bestond uit de kroongetuige zelf en de verdachte K.; één cel bestond uit de verdachten G. en A.; één cel bestond uit de verdachten W.J. B., J. en P.;
- Deze cellen werden ingezet naar gelang van beschikbaarheid;
- Op het moment dat er een persoon uit of een hele cel vast zat werd naar een andere cel uitgeweken;
- D.E. R. neemt opdrachten voor liquidaties aan vanuit het netwerk van de welbekende Ridouan Taghi, omdat deze het meeste geld betaalt. Soms krijgt hij opdrachten uit een Turks netwerk, via C.G. R.

Er was en is voor De G. eigenlijk maar één reden om het traject van kroongetuige in te willen en in die keuze te volharden: hij wil blijven leven, ook als hij uit de gevangenis komt. Kort na de liquidatie op Jaïr Wessels is hij gevlucht, naar Spanje. Hij kon voor zijn gevoel geen kant meer op: hij wilde niet meer doorwerken voor deze organisatie. Het ging te ver. Hij wilde niet betrokken zijn bij liquidaties. Hij was ervan overtuigd dat hij er niet ongestraft uit kon stappen; dat zou hem zijn leven kosten. Hij wist al teveel. Hij zag het als zijn enige uitweg om te gaan praten.

De verklaringen van de kroongetuige worden tot op heden bevestigd door de bevindingen uit het onderzoek. Een onderzoek dat in brede zin georiënteerd is op de vraag of die verklaringen kunnen worden geverifieerd of juist gefalsificeerd. Ten aanzien van de weging van de verklaringen van de

kroongetuige betoogt het Openbaar Ministerie - al op dit punt in het relaas - dat die verklaringen voorsnog als betrouwbaar moeten worden aangemerkt en dus van wezenlijk belang zijn ten aanzien van de ernstige bezwaren tegen de verdachten. Natuurlijk komen wij ook op dit punt later terug.

Al deze liquidaties worden door de kroongetuige dus gekoppeld aan een OMG, te weten Caloh Wagoh. Dat is een 1% motorclub die voluit heet: "Caloh Wagoh Main Triad MC" en is ontstaan uit een samenvoeging van Trailer Trash MC en de Haagse straatbende Crips. De club is relatief nieuw, namelijk opgericht in 2016 door onder andere de hoofdverdachte in het Eris proces: verdachte D.E. R..

Mede naar aanleiding van voornoemde deal met de kroongetuige heeft er op 21 november 2018 onder coördinatie van de politie Den Haag een grote landelijke actie plaatsgevonden tegen Caloh Wagoh. Hierbij zijn de hoofdverdachten D.E. R. en C.G. R. aangehouden en hebben er op meer dan 40 plaatsen invallen en doorzoekingen plaatsgevonden. Bij die invallen en doorzoekingen zijn een kleine zevenhonderd gegevensdragers in beslag genomen. Uw Rechtbank kan zich voorstellen; het is zoals de Engelsen zeggen: "a hell of job" om al die gegevensdragers te onderzoeken, te analyseren en te plaatsen naast andere onderzoeksbevindingen alvorens daar conclusies aan te kunnen verbinden. Om op dit punt een indruk te geven: alleen al vier harddisks die het Openbaar Ministerie koppelt aan D.E. R. leveren meer dan één miljoen bestanden op. Over de tot op heden ontsloten inhoud van die bestanden later meer. Voor nu geldt dat het belangrijk is om te benoemen dat er alleen al ongeveer 30 rechercheurs full time onderzoek doen naar alle gegevensdragers die in Eris in beslag zijn genomen. De verwachting is dat deze rechercheurs eind oktober 2019 klaar zullen zijn met hun onderzoek. Het is de vraag wat zij tegen die tijd aan hebben getroffen. Dat zal zeker ook bepalend zijn voor het verloop van de rest van het onderzoek.

Hoewel het Openbaar Ministerie zo direct nader zal duiden wat Eris nou eigenlijk in gewone mensentaal is, is het belangrijk op te merken dat de inzet in het begin nooit zo grootschalig is geweest. Sterker nog, we wilden het klein en compact houden als dat even kon. We wilden het echt beperkt houden tot de zaken waar de overeenkomst met de kroongetuige op zag. Dat is niet mogelijk gebleken. De reden daarvan is met name gelegen in de uitkomsten van het onderzoek aan het digitale beslag. Eris is een onderzoek dat is uitgedijd vanwege de uitkomsten uit het onderzoek zelf.

Onder die uitkomsten vallen bijvoorbeeld, of beter gezegd met name, zogenaamde PGP-gesprekken. Boeven denken veilig te zijn als zij communiceren met PGP-telefoons. PGP staat voor Pretty Good Privacy; een systeem dat berichten versleutelt en deze inderdaad goed afschermt en communicatie geheim maakt. Kraken kan, maar soms lastig. Gelukkig was dat in deze zaak tot op heden ook niet nodig. We hebben namelijk op die vier harddisks, die naar mening van het Openbaar Ministerie te koppelen zijn aan hoofdverdachte D.E. R., videobeelden aangetroffen van lopende PGP-gesprekken en foto's van PGP-gesprekken. De inhoud van die gesprekken is dus vastgelegd op beeld en wordt nu, in het kader van het onderzoek, uitgewerkt op schrift. Het ernstig vermoeden is dat D.E. R. om voor ons onduidelijke redenen deze gesprekken vastlegde. We hebben dus filmpjes en foto's met daarop PGP- teksten. Op dat beeldmateriaal is veelal een duim te zien die een telefoon vasthoudt of bedient, welk tafereel door een ander opname apparaat wordt vastgelegd. De zichtbare duim wordt uiteraard vergeleken met die van verdachte D.E. R..

En dan ontstaat er een nog verontrustender beeld. Wij vatten dat voor nu even samen. D.E. R. ontvangt van de recentelijke in het kader van het onderzoek Eris aangehouden medeverdachten D. en B. opdrachten om bepaalde personen te liquideren. De zaak van verdachte D. dient ook hier vandaag ter zitting. B. is naar aanleiding van de aangetroffen PGP-gesprekken aangehouden in Spanje en is deze week overgeleverd. Zijn voorgeleiding bij de Rechter-Commissaris zal vandaag plaatsvinden. Wat daar ook van zij, D. en B. hebben (PGP-)contact met D.E. R.. En het is zeer vermoedelijk die laatste die de opdrachten filmt of fotografeert. De gesprekken zijn bij de wilde spinnen af; alsof het om Brabantse worstenbroodjes gaat wordt gesproken over het doodmaken van mensen. Tegen betaling. Een soort handjeklap met jargon. IJzers zijn vuurwapens, *heads* zijn schutters, wielen of fietsen zijn vluchtauto's. D. en B. drijven met D.E. R. een koehandeltje in het vermoorden, liquideren van mensen. Waarbij de prijs varieert tussen de zeventig, tachtig en negentig duizend "per hoofd". D.E. R., op zijn beurt, zet deze liquidaties uit in zijn Caloh Wagoh netwerk.

Een voorbeeld dat veelzeggend is (d.d. 18 februari 2017 opgeslagen op een van voornoemde harddisks):

CB1D45 (veredeld als D. E.R.):

[...] Ken overal wel wat mensen in onderwereld

Wie zoek je

The wizzard (veredeld als B.):

Is goed

2ling Marokkaans 1 anabole 1 speelt slim rotterdam wonen ze

CB1D45:

Waren van Damsco toch

Of echte Rotterdammers

The wizzard:

Ze waren van damsco ja [...]

CB1D45:

Ohh ok

Dacht hun

Die waar 1 van gepopped was

Ok moet je ze hebben

Vind ze zo

Als je me wat richtlijnen geef

Heb ze morgen al als je zoekt

The wizzard:

Ja badoe nummen ze hem en samen badoes

Hun moeten ook weg

(onleesbaar) lijken precies op mekaar allen de (onleesbaar) meer getraidn door die anabolen

(onleesbaar)

Ja klopt dat zijn ze popie gaste

Geef je 70 de hoofd sir

en onze yzers en fietsen

CB1D45:

Zijn ze niet meer waard? Hahaha

Ja jullie service is goed

The wizzard:

Maar als u uw eigen fietsen yzers alles dan kan ik op 90 na sir soms een ton!

CB1D45:

Mooi mooi

Hebben jullie die yzers van laatst tekoop

the wizzard:

Thnx

CB1D45:

Die zoek ik

The wizzard:

Pjotr geef ik zwz [...] met yzers en fietsen!

CB1D45:

Geef info en die doen we

Ik ga ook rond kijken

Dat zijn bluffers

The wizzard:

Ik begrijp sir wij zoeken te koop verkopen nooit maar ik zal u ermee helpen!

CB1D45:

Oh strak broer. Alleen die. De rest hebben we

Zoeken jullie?

We hebben geregeld maar niet die

The wizzard:

Maar alleen voor ons voor niemand anders broer!

CB1D45:

Ja

We verkopen niets aan vijanden

Alleen de dood

Het is de inhoud van deze en andere PGP-gesprekken die licht heeft doen schijnen op nieuwe, andere zaken die wij nog niet kenden of konden koppelen. Of zelfs niet konden vermoeden. En dan ontstaat de situatie dat de overeenkomst en de inhoud van de PGP-gesprekken leidt tot een veelheid aan zaken. Feiten waar het bewijs te vinden is in (onder andere) de verklaringen van de kroongetuige in samenhang bezien met de PGP-gesprekken en feiten waar het bewijs te vinden is in (onder andere) de verklaringen van de kroongetuige óf de PGP-gesprekken. Daarnaast is er ook nog sprake van een restcategorie. Wij denken hierbij aan de zaken Waterspin, Brunello en Amarone, die we hierna nader kort zullen bespreken. Strafbare feiten waar we bij toeval op gestuit zijn door het onderzoek dat in Eris wordt uitgevoerd.

Ten slotte is er nog één bijzondere categorie. Namelijk die waarbij de menselijke factor een rol speelt. Het gegeven dat wat de kroongetuige verklaart overeenstemt met de feiten, maar hij via deductie tot een verkeerde conclusie komt. Dat geldt in het bijzonder voor TGO Lis. De kroongetuige verklaart 'juist' ten aanzien van de feiten, welke juistheid terug te vinden is in die PGP-gesprekken maar hij vergist zich in het beoogd slachtoffer. Daar waar de kroongetuige denkt of vermoedt dat er door mensen binnen Caloh Wagoh wordt gehandeld met het oogmerk om Stefaan Bogaerts te doden (TGO Lis) blijken die handelingen gericht te zijn geweest op een ander beoogd slachtoffer (Onderzoek Barbera).

Dus wat is het onderzoek Eris nou eigenlijk? Eigenlijk best simpel. Een verzameling deelonderzoeken die aan elkaar gekoppeld kunnen worden door tientallen verklaringen van een kroongetuige en vele PGP-gesprekken. Verklaringen en gesprekken die telkens worden bevestigd door andere onderzoeksbevindingen. Deelonderzoeken die zien op ernstige vormen van criminaliteit, waarbij één rode draad zichtbaar is; de dood en wapens. Dood op bestelling. Dood in opdracht. Sommige mensen geven opdracht om hun tuin op te laten knappen. In deze moordclub ging het net zo gemakkelijk om opdrachten mensen kapot te knallen. Dat is de samenvatting.

Voordracht nieuwe zaken en stand van zaken per deelonderzoek

In totaal worden, tot op dit moment, veertien zaaksdossiers aan de verdachten verweten. Niet alle verdachten verwijten we alle zaken.

In totaal zijn er veertien verdachten. Elf van hen staan vandaag hier ter zitting. Zij bevinden zich in voorlopige hechtenis. De zaak van verdachte Y., ook preventief gedetineerd, zal wegens verhindering van zijn raadsman worden behandeld op 10 oktober 2019. En daarnaast zijn er nog twee verdachten in het onderzoek Eris die niet in voorlopige hechtenis zitten (S. voor TGO Breuk en Van M. voor TGO Lis).

De verdachten hebben zich in wisselende samenstelling bezig gehouden met het plannen, uitlokken, opdracht geven, voorbereiden of uitvoeren (als pleger of medepleger) van liquidaties.

De meest recente ontwikkeling in het onderzoek Eris betreft de aanhouding van vijf personen. Vier van die personen staan vandaag voor de eerste keer op zitting. Wij hebben het dan over de verdachten D., W.J. B., P. en J. Hiervoor vermeldden wij al dat verdachte B. vandaag wordt voorgeleid.

In chronologische volgorde van pleegdata gaat het om de volgende incidenten en daarbij aangemerkte verdachten. Dit is dan overigens ook meteen de voordracht voor zover het nieuwe zaken van de verdachten betreft, de actuele stand van zaken met betrekking tot de ernstige bezwaren en vorderingen van het Openbaar Ministerie aangaande de voorlopige hechtenis. Een en ander geheel in lijn met het overzicht dat is gehecht aan dit stuk. De verdenkingen en de rol van verdachte B. zullen wij hierbij niet benoemen, aangezien zijn zaak/zaken hier vandaag nog niet aan de orde zijn.

Mus, Duif, Kraai en Spreeuw

In de zaken Mus, Duif, Kraai en Spreeuw gaat het om opdrachten tot liquidaties. Beoogde slachtoffers waren:

- Inchomar Balentien (Mus);
- en/of (Duif);
- en/of (Kraai);
- (Spreeuw).

In de PGP-gesprekken zoals die zijn aangetroffen in de harddisks van D.E. R. wordt gesproken over de opdracht om deze personen om het leven te brengen. De gesprekken gaan onder andere over het "spotten", de wapens en het bedrag dat wordt afgesproken om de opdracht te voltooien. Althans, het bedrag dat verdiend zou kunnen worden met het voltooien van de opdracht. De opdrachten zijn niet voltooid. Uiteindelijk is Balentien daadwerkelijk vermoord op 20 juli 2019 in Amsterdam, maar die moord zelf wordt in dit proces (vooralsnog) niet betrokken. Het gaat hier en nu (nog) enkel om de opdrachten voor moord die zijn gegeven in februari 2017.

Verdachte in de zaken Mus, Duif, Kraai en Spreeuw is D.E. R.. D.E. R. wordt in dit kader verdacht van het in vereniging plegen van voorbereidingshandelingen ten aanzien van deze liquidaties, bestaande uit het verwerven dan wel voorhanden hebben van een informatiedrager (PGP-telefoon) ten behoeve van die liquidaties (parketnummer 16/659126-19, feit 1). Voor de zaak Mus wordt hem daarnaast separaat tenlastegelegd de mislukte uitlokking (parketnummer 16/659126-19, feit 2). De zaak Mus wordt ook verweten aan verdachten W.J. B. en D. W.J. B. wordt met betrekking tot de zaak Mus verdacht van het in vereniging plegen van voorbereidingshandelingen ten aanzien van deze liquidatie, bestaande uit het verwerven dan wel voorhanden hebben van een informatiedrager (PGP-telefoon) ten behoeve van die liquidatie (parketnummer 16/659122-19, feit 3). D. wordt met betrekking tot de zaak Mus – evenals D.E. R. – verdacht van het in vereniging plegen van voorbereidingshandelingen ten aanzien van deze liquidatie, bestaande uit het verwerven dan wel voorhanden hebben van een informatiedrager (PGP-telefoon) ten behoeve van deze liquidatie (16/659121-19, feit 1), alsmede van de mislukte uitlokking (16/659121-19, feit 2).

Voor deze zaken zijn volledig nieuwe dossiers aangeleverd. We hebben het dus niet over aanvullend bewijs, sinds de zitting van 18 juli 2019. Zoals gezegd is het bewijs in deze nieuwe dossiers met name gebaseerd op de inhoud van de PGP-gesprekken zoals die zijn aangetroffen op de harddisks van D.E. R..

Inchomar Balentien, "Ignio" moet "gedaan" worden, daarover chatten D.E. R. en B., die de opdracht aan geeft Rink. Deel zegt tegen B. dat "Ignio" vandaag (omstreeks 19 februari 2017) moet "gaan slapen", dat zou mooi zijn. Hij vraagt later of ze 'm vandaag nog zien. Hij wil hierover op de hoogte gehouden worden. Uit de gesprekken blijkt dat deze huurmoord door D. en B. is uitgezet bij D.E. R., die op zijn beurt tijdens de voorbereiding van deze huurmoord weer contact heeft gehad met W.J. B. D.E. R. wisselt op 19 februari 2017 met D. in een chatgesprek de gegevens uit van de auto waarmee het doelwit Balentien zich in die tijd verplaatste. Op 22 februari 2017 stuurt een op D.E. R. veredeld nummer (CB1D45) aan een ander nummer van D.E. R. (C-murder) in een bericht 'staccato' slechts het kenteken, autokleur en type, waarop C-murder reageert met: "ok mooi". Uit onderzoek blijkt dat W.J. B. toen het toestel CB1D45 (van D.E. R.) in gebruik had, en dus het bericht met de autogegevens aan het andere nummer van D.E. R. (C-murder) heeft gezonden. Uit het doorsturen van deze gegevens kan, mede op basis van de verklaringen van de kroongetuige, worden afgeleid, dat W.J. B. heeft gefungeerd als spotter of anderszins de gezochte auto heeft gevonden en dit heeft bevestigd aan D.E. R..

Ook met betrekking tot de (potentiële) slachtoffers zijn soortgelijke PGP-gesprekken aangetroffen in de gegevensdragers van D.E. R.; het gaat daarbij steeds om gesprekken tussen D.E. R. en Bf. Het gesprek aangaande de beoogde slachtoffers in de zaak-Kraai hebben wij hiervoor reeds aangehaald.

W.J. B. zit al preventief gehecht voor de zaak Mus sinds de raadkamer van 19 september 2019. Op basis van de informatie die op dit moment voorhanden is, vordert het Openbaar Ministerie bij deze – op grond van artikel 65 van het Wetboek van Strafvordering met bijbehorende (vaste)

jurisprudentie van de Hoge Raad¹ – ook de voorlopige hechtenis voor de verdachten D.E. R. en D. ten aanzien van de liquidatieopdracht die is gegeven met betrekking tot Balentien. Kort en goed: wij vorderen hierbij de gevangenneming voor zowel verdachte D.E. R. als verdachte D. voor het deelonderzoek Mus.

Daarnaast vorderen wij voor de deelonderzoeken Duif, Kraai en Spreeuw hierbij de gevangenneming van D.E. R..

Barbera

Hierover is al het een en ander vermeld, namelijk daar waar wij zojuist spraken over de menselijke maat. En de "vergissing" van de kroongetuige ten aanzien van het uiteindelijke slachtoffer. Begin maart 2017 vond er PGP-berichtenverkeer plaats tussen (onder andere) de verdachten D.E. R. en D. Dat ging om . Het was de bedoeling die man te vermoorden. Dat is mislukt. Deel had kennelijk een informant die niet de juiste informatie gaf over locatie en tijd van de aanwezigheid van het slachtoffer ten behoeve van die liquidatie. Bovendien reed de politie twee keer langs. Deze PGP-berichten sluiten naadloos aan op de verklaringen van de kroongetuige die zijn gelabeld als verklaringen in het kader van TGO Lis. Dat is dus onjuist en enkel gebaseerd op de aannamen van de kroongetuige. Hij is er kennelijk vanuit gegaan dat het wel zou moeten zijn gegaan om de later doodgeschoten Stefaan Bogaerts. Maar alle bevindingen van het onderzoek wijzen erop dat dit allemaal te maken moet hebben gehad met .

Verdacht van dit feit zijn D.E. R., D., W.J. B., J. en P. De laatste drie worden verdacht van primair het medeplegen van de poging tot moord op het slachtoffer en subsidiair het medeplegen van voorbereidingshandelingen daartoe (16/659122-19, feit 1 (W.J. B.), 16/659123-19, feit 2 (J.) en 16/659124-19, feit 2 (P.)). D.E. R. wordt in dit kader primair ook het medeplegen van de poging tot moord verweten, subsidiair de uitlokking en meer subsidiair de voorbereidingshandelingen (16/659126-19, feit 3). Deel wordt verdacht van de uitlokking van deze liquidatiepoging (16/659121-19, feit 3).

Het trio W.J. B./J./P. en D. zitten voor dit feit reeds in voorlopige hechtenis. Maar ook voor D.E. R. zijn er naar mening van het Openbaar Ministerie voldoende ernstige bezwaren aanwezig. Om die reden, ook voor dit feit, bij deze, een vordering gevangenneming voor D.E. R.; de liquidatiepoging op het slachtoffer .

Arford

Opnieuw een zaak waarin het gaat om een daadwerkelijk uitgevoerde poging tot liquidatie. Beoogde slachtoffers betroffen en . Het vermoeden bestaat dat deze opdracht niet werd volbracht omdat de uitvoerders van de opdracht (te weten het trio W.J. B./J./P.) onverwacht werden aangehouden op 17 maart 2017. Zij werden aangehouden met twee voertuigen die van diefstal afkomstig waren. In een auto die zij tot hun beschikking hadden vond de politie twee automatische vuurwapens, handvuurwapens, bivakmutsen en jerrycans benzine. Zij werden aangehouden in de onmiddellijke nabijheid van de woning van . De dag nadat de opdracht voor deze liquidatie mede door D. werd gegeven. Beoogde uitvoerders is dus weer het voornoemde trio. Destijds was niet duidelijk met welk oogmerk deze verdachten de goederen voorhanden hadden. Bovendien was er geen zicht op een beoogd doelwit. Niet kon worden gekomen tot bewijs voor een poging tot moord dan wel de voorbereidingshandelingen daartoe. Dit onderzoek speelde zich af in Amsterdam en heette destijds 13Armonk. Simpel gezegd kwam men er toen niet achter wat de mannen met de wapens van plan waren. Dankzij de PGP-berichten die zijn aangetroffen in het onderzoek Eris is dat nu alsnog achterhaald.

Uitvoerders wederom: W.J. B., J. en P. De kroongetuige verklaart dat W.J. B., J. en P. een liquidatieteam vormden dat handelde in opdracht van D.E. R.. Daarnaast verklaart de kroongetuige dat W.J. B. hem heeft verteld dat hij (W.J. B.), J. en P. zich op die datum in Amsterdam bevonden in verband met een liquidatie.

---

¹ ECLI:NL:HR:2018:2351.

Wij komen in het deelonderzoek Arford tot een concrete verdenking voor de verdachten D.E. R., D., W.J. B., J. en P. De laatste drie worden verdacht van primair het medeplegen van de poging tot moord op deze slachtoffers en subsidiair het medeplegen van voorbereidingshandelingen daartoe (16/659122-19, feit 2 (W.J. B.), 16/659123-19, feit 1 (J.) en 16/659124-19, feit 1 (P.)). D.E. R. wordt in dit kader primair ook het medeplegen van de poging tot moord verweten, subsidiair de uitlokking en meer subsidiair de voorbereidingshandelingen (16/659126-19, feit 4). Deel wordt verdacht van de uitlokking van deze liquidatiepoging (16/659121-19, feit 4).

Het trio en D. zitten voor dit feit reeds in voorlopige hechtenis. Maar ook voor D.E. R. zijn er naar mening van het Openbaar Ministerie voldoende ernstige bezwaren aanwezig. Om die reden, ook voor dit feit, bij deze, een vordering gevangenneming voor D.E. R.; de liquidatiepoging op de slachtoffers en

TGO Charlie17

Zoals al eerder genoemd vandaag: TGO Charlie17 behelst de liquidatie van Farid Souhali in Den Haag op 17 april 2017. Een feit dat is opgenomen in de overeenkomst die de kroongetuige met justitie heeft gesloten; een zogenaamd "dealfeit". Op dit moment zitten daarvoor vast de verdachten D.E. R. (16/659077-19, opdrachtgever), G. (16/659096-19, uitvoerder) en A. (16/659097-19, uitvoerder).

In de zaak Charlie17 is ten behoeve van deze pro forma zitting een aanvullend proces-verbaal aangeleverd met daarin onder andere een nieuwe, tactische verklaring van de kroongetuige van 15 juli 2019. Ook zijn overige verklaringen, die al eerder waren gevoegd, verder ontzwart en op die wijze opnieuw verstrekt. Bij de stukken bevinden zich verder ARS-gegevens met betrekking tot de auto die vermoedelijk in gebruik is geweest bij G., een proces-verbaal van verhoor van G. en van D.E. R., een proces-verbaal van bevindingen met betrekking tot de telecomgegevens van de getuigen K. en De G. en een proces-verbaal van bevindingen rondom een verblijf in Turkije van G. en A. (conform de verklaring van de kroongetuige). Zoals gezegd: D.E. R., G. en A. bevinden zich reeds in voorlopige hechtenis voor dit feit en wat het Openbaar Ministerie betreft dient deze voorlopige hechtenis voor dit feit te worden voortgezet.

Onderzoek Gezichtslaan

Ook onderzoek Gezichtslaan is al eerder aan de orde geweest: een poging tot beschieting van een pand in Doorn met een raketwerper en een daadwerkelijke beschieting van een pand aan de Gezichtslaan met een Kalasjnikov, beide incidenten van eind juni 2017. Ook een zogenaamd "dealfeit". Vast voor deze zaak zitten nu de verdachten D.E. R. (16/659072-19, opdrachtgever), K. (16/659074-19, uitvoerder), De G. (16/659075-19, uitvoerder) en S. (16/659076-19, uitvoerder). C.G. R. is weliswaar verdachte in dit onderzoek maar zit hiervoor niet preventief gehecht (16/659073-19). Naast deze verdenkingen wordt vandaag voor het eerst kenbaar gemaakt dat het Openbaar Ministerie ook van mening is dat D. als verdachte moet worden bestempeld van dit feitencomplex. Dat is in verschillende juridische varianten tenlastegelegd (16/659121-19, feiten 5 tot en met 9). Het Openbaar Ministerie verwijt hem concreet dat hij aanwijzingen en informatie heeft verschaft aan D.E. R. met betrekking tot de route naar de desbetreffende woning en een beschrijving van de omgeving heeft gegeven.

In het aanvullende proces-verbaal dat is verstrekt ten behoeve van deze pro forma zitting bevinden zich PGP-berichten van D. aan D.E. R. – die zijn aangetroffen in één van de harddisks van D.E. R. – met die informatie over de route naar de desbetreffende locatie, die omschrijving van de omgeving van en rondom de Gezichtslaan en een afbeelding van een routeplanner naar de Gezichtslaan in Doorn. Ook bevinden zich in die aanvulling verklaringen van de kroongetuige die verder zijn ontzwart, waarin dus meer is prijsgegeven. Ten aanzien van het beeldvergelijkende onderzoek van de beelden van de mannen bij het schieten in Doorn, de beelden die destijds in Opsporing Verzocht zijn getoond, heeft het NFI (helaas) aangegeven dat de kwaliteit hiervan te slecht is om te komen tot de identiteit van de op die beelden zichtbare personen.

Het Openbaar Ministerie vordert, op basis van de huidige en nieuw aangevoerde bewijsmiddelen ook de gevangenneming van verdachte D. voor dit feitencomplex; de poging tot beschieting van

een pand in Doorn met een raketwerper en een daadwerkelijke beschieting van een pand aan die Gezichtslaan met een Kalasjnikov, beide gepleegd eind juni 2017.

Voor de volledigheid merk ik op dat de door uw Rechtbank op de zitting van 18 juli 2019 toegewezen getuigenverhoren in het onderzoek Gezichtslaan op 7 november 2019 bij de Rechter-Commissaris zullen gaan plaatsvinden.

TGO Breuk

En dan TGO Breuk; de zaak waar alles mee begonnen is. De liquidatie van Jaïr Wessels in Breukelen op 7 juli 2017. Naar aanleiding waarvan De G. het traject van kroongetuige in is gerold. Ook een zogenaamd "dealfeit" dus.

Al enige tijd geleden zijn voor deze zaak gedagvaard de verdachten D.E. R. (16/659034-19, opdrachtgever), C.G. R. (16/659033-19, in de vorm van medeplegen dan wel medeplichtigheid), K. (16/706914-17, uitvoerder), De G. (16/706561-17, uitvoerder). Als lokker is destijds aangemerkt verdachte S. (16/707552-17). S. zit momenteel niet meer in voorlopige hechtenis voor TGO Breuk maar is nog altijd verdachte. Naast deze verdenkingen wordt vandaag voor het eerst kenbaar gemaakt dat het Openbaar Ministerie ook van mening is dat D. als verdachte moet worden bestempeld voor de liquidatie op het slachtoffer Wessels. Ook deze verdenking is omschreven in verschillende (deelnemings)vormen op zijn dagvaarding (16/659121-19, feiten 10 en 11), te weten als het medeplegen van moord, de medeplichtigheid daartoe en de uitlokking daarvan. Concreet verwijt het Openbaar Ministerie D. dat hij instructies heeft doorgegeven met betrekking tot het tijdstip waarop en de locatie waar de liquidatie moest gaan plaatsvinden en is D. direct betrokken geweest bij de verdere afhandeling van de liquidatie(opdracht).

Ook voor het deelonderzoek TGO Breuk zijn belastende PGP-gesprekken aangetroffen in de gegevensdragers van D.E. R.. D. en D.E. R. hebben op 6 juli 2017 een gesprek waarin uiteindelijk geschreven wordt "vandaag niet dus". Dit past bij de verklaring van de kroongetuige die verklaarde dat de liquidatie op Jaïr Wessels eigenlijk op 5 juli 2017 plaats had moeten vinden. De liquidatie zou vervolgens een dag later op 6 juli 2017 gedaan moeten worden. Uiteindelijk is het slachtoffer Wessels op 7 juli 2017 omstreeks 15.00 uur geliquideerd. Op 7 juli 2017 chatten D.E. R. en D. D.E. R. meldt hem dat de actie is gebeurd, branden alleen niet gelukt, ze kwamen van alle kanten. Dit is volkomen conform de verklaring van de kroongetuige over het verloop na de liquidatie. Op 8 juli 2017 stuurt D. een bericht door van "SIR" aan D.E. R., met daarin de tekst:

onze vyanden zyn onze vyanden we ruimen voor niemand iets op puur onze dingen laat dat duidelyk zyn sir u weet dit zyn geen spelletjes en met dood spelen of andere helpen doen we nooit! Die Jair is onze vyand al sinds lang met ze grote bek.

Op 8 juli 2017 chat D.E. R. met D. Het gaat over het sturen van een motor, naar een bepaalde plek. De kroongetuige heeft verklaard dat hij een dag na de liquidatie van Wessels naar D.E. R. in Almere is gegaan om het geld op te halen. Het geld werd op dat moment gebracht door iemand op een motor. Ook hier past de inhoud van het PGP-gesprek tussen D.E. R. en D. bij de verklaringen van de kroongetuige.

Voor deze zaak zitten vast de verdachten K., De G., C.G. R. en D.E. R.. Het Openbaar Ministerie vordert nu, op basis van de huidige en nieuw aangevoerde bewijsmiddelen ook de gevangenneming van verdachte D. voor dit feit: de liquidatie van Jaïr Wessels in Breukelen op 7 juli 2017.

TGO Langenhorst

De vierde "dealzaak": de liquidatie van Zeki Yumusak in Rotterdam op 25 juli 2017. Reeds eerder gedagvaard voor deze liquidatie zijn de verdachten D.E. R. (16/659036-19, opdrachtgever) en C.G. R. (16/659035-19, opdrachtgever). Nieuwkomer – en hij is al aangekondigd op de zitting van 18 juli 2019 – voor deze zaak is verdachte Y. Y. wordt ervan verdacht de "hoofdopdrachtgever" te zijn van deze liquidatie. Hij heeft deze opdracht verstrekt aan D.E. R. en C.G. R., die op hun beurt deze opdracht hebben belegd in hun Caloh Wagoh netwerk. Ten laste gelegd als het medeplegen van moord, de uitlokking daarvan dan wel de medeplichtigheid daaraan (16/659101-19, feit 1). Maar, zoals gezegd, de zaak van Y. dient op een later moment wegens verhindering van zijn advocaat.

In het deelonderzoek TGO Langenhorst zijn aanvullende stukken verstrekt. De kroongetuige heeft ten aanzien van deze moord verklaard dat C.G. R. de opdracht om dit te doen heeft gekregen van Y. Door hem, kroongetuige De G., is (aanvullend) uitgebreid verklaard over ontmoetingen met C.G. R. en D.E. R. en over de aanwezigheid van Y. bij deze gesprekken. Uit een proces-verbaal van bevindingen waarin een tijdlijn is gemaakt naar aanleiding van de verklaringen van de kroongetuige over zijn ontmoetingen met D.E. R. in kader van (onder andere) deze liquidatie vloeit steunbewijs voort voor de verklaring van de kroongetuige. Op in beslag genomen gegevensdragers van verdachten zijn diverse foto's en gegevens aangetroffen over en van het slachtoffer Yumusak. Ook zijn Google-afbeeldingen gevonden die betrekking hadden op dit slachtoffer en een café waar hij met enige regelmaat kwam. D.E. R. is aanvullend gehoord op 11 september 2019; hij weet niets van de foto's en informatie rondom Zeki Yumusak, die zijn aangetroffen in zijn gegevensdragers; hij kent hem niet eens. Y. beroept zich in alle toonaarden op het hem toekomende zwijgrecht.

De verklaring van de kroongetuige wordt ook op andere punten bevestigd door onderzoeksbevindingen. Dan hebben wij het onder meer over een ontmoeting tussen C.G. R., D.E. R., Y. en de kroongetuige in Leiden, de contacten en een ontmoeting met slachtoffer bij Ikea Barendrecht op 19 juni 2017 en de verhuur van een auto door het slachtoffer. Daarnaast blijkt uit het dossier dat C.G. R. en Y. 323 keer telefonisch contact hebben gehad in de periode voorafgaand aan de liquidatie en vlak daarna.

En dan de rol van W.J. B. inzake TGO Langenhorst. Waar nog niet eerder aandacht aan is besteed. W.J. B., die, om te beginnen, evenals C.G. R., W.J. B., Y. en kroongetuige De G. aanwezig was op het feestje bij "Tata", waar volgens de kroongetuige gesproken is over deze liquidatie. Maar er is meer. Uit een proces-verbaal van bevindingen met betrekking tot de ARS gegevens van de auto die op naam staat van de moeder van W.J. B. - die veelvuldig door W.J. B. werd gebruikt – blijkt dat die auto in de directe nabijheid van de plaats delict is geweest kort na de liquidatie en dat met dit voertuig gedurende die rit heel onlogische/bijzondere reisbewegingen zijn gemaakt. Uit een ander proces-verbaal blijkt dat W.J. B. kort voor deze liquidatie bij iemand is langs geweest om informatie te vragen over het latere slachtoffer. In een telefoontap die destijds heeft gelopen in het kader van het TGO Breuk vindt dit laatste bevestiging. Ook dit gegeven sluit weer naadloos aan op de verklaringen van de kroongetuige De G.

Voor deze zaak zitten vast de verdachten D.E. R., C.G. R. en Y. Het Openbaar Ministerie vordert nu, op basis van de huidige en nieuw aangevoerde bewijsmiddelen ook de gevangenneming van verdachte W.J. B. voor dit feit: de liquidatie van Zeki Yumusak in Rotterdam op 25 juli 2017.

TGO Lis

En dan het zogenaamde "vergis-dealfeit": TGO Lis, de liquidatie van Stefaan Bogaerts te Spijkenisse op 21 september 2017. Hier is – zoals gezegd – weliswaar op gedeald, maar inhoudelijk ziet de verklaring van de kroongetuige voor wat betreft de uitgevoerde (liquidatie-gerichte) handelingen niet op het slachtoffer Bogaerts maar op het slachtoffer . Het Openbaar Ministerie heeft deze conclusie kunnen trekken doordat de concrete handelingen waar de kroongetuige over heeft verklaard in het kader van TGO Lis aansluiten bij de in de PGP-berichten aangetroffen opdracht om om te leggen. Dat verklaart ook de reden waarom

het enige tijd heeft geduurd voordat het Openbaar Ministerie meer duidelijkheid kon geven over de omvang van de deal en de feiten die daarin concreet worden genoemd. TGO Lis blijft uiteraard officieel wel een dealfeit en hoort om die reden dus ook thuis in het Eris proces. Vandaar dat voor de zitting van vandaag de stukken van deze liquidatie zijn gevoegd. Voor dit feitencomplex zit momenteel niemand vast.

Waterspin

Onderzoek Waterspin, geen dealfeit, betreft afpersing van de slachtoffers en in de periode 2017 - 2018. Verdachte C.G. R. zit voor deze zaak al vast (16/659078-19). Een andere verdachte is hiervoor al aangehouden en veroordeeld (Van D.). Het Openbaar Ministerie is van mening dat ook Y. als verdachte moet worden aangemerkt voor dit feit. Deze verdenking zal op de zitting van 10 oktober 2019 aan de orde komen.

In aanvulling op het dossier dat er op 18 juli 2019 al lag, merken wij hier op dat het op zijn minst genomen bijzonder is dat C.G. R. in zijn verhoren doet alsof hij Y. niet kent, terwijl D.E. R. hem wel kent, en D.E. R. met Y. en ook C.G. R. op een feestje van "Tata" was, zo blijkt uit een foto die is gemaakt op dat desbetreffende feestje. Daarnaast blijkt ook uit andere onderzoeksbevindingen (OT, taps, OVC) dat Y. en C.G. R. samen aan tafel hebben gezeten in (14) juni 2018 om de kwestie 'Waterspin' te bespreken. Ten slotte is in de periode tussen de vorige pro forma en nu , de broer van aangever gehoord, die de aangifte bevestigt.

C.G. R. zit al enige tijd preventief gehecht voor de zaak Waterspin. Sinds de raadkamerzitting van 19 september 2019 geldt dat ook voor verdachte Y.

Voor de volledigheid merk ik op dat de door uw Rechtbank op de zitting van 18 juli 2019 toegewezen getuigenverhoren in het onderzoek Waterspin door de Rechter-Commissaris nog moeten worden ingepland.

Brunello

De zaak Brunello betreft een tweetal feiten dat (mede) aan het licht is gekomen gedurende het politieonderzoek dat is verricht in het kader van het TGO Charlie17, de liquidatie op Farid Souhali (voornoemd). In dit kader wordt G. verdacht van:

1. De mishandeling van zijn vriendin. Op 7 februari 2019 heeft hij haar een gebroken neus geslagen;
2. Het bezit van diverse vuurwapens in de periode vanaf begin 2016 tot aan zijn aanhouding voor TGO Charlie17 op 16 april 2019.

Voor dit deelonderzoek is – vanzelfsprekend – een volledig nieuw dossier aangeleverd. Daarin bevinden zich in ieder geval de tapgesprekken tussen diverse personen, waaronder het slachtoffer en verdachte G. waaruit blijkt dat G. op 7 februari 2019 het slachtoffer hard in het gezicht heeft geslagen. heeft haar neus gebroken en is in het ziekenhuis geweest waar de arts haar neus weer recht heeft gezet. Het letsel is vastgelegd op foto's, gemaakt op 8 februari 2019 aangetroffen op de telefoon van , waarop zijzelf te zien is met letsel in het gezicht. Ook voor feit 2, het wapenbezit, komt veel bewijs uit gegevensdragers rollen. Op de telefoon van G. zijn namelijk meerdere foto's aangetroffen waarop G. wordt herkend, waarbij hij steeds een machinepistool in zijn handen heeft. De getuigen en bevestigen het wapenbezit in algemene zin. Maar G. zelf windt er ook geen doekjes om; hij verklaart onder andere dat het wel zo kan zijn dat hij even een wapen heeft vastgehouden. En ook dat hij wel eens een op een vuurwapen gelijkend voorwerp tegen het hoofd van zijn vriendin heeft gezet om haar bang te maken.

G. zit momenteel nog niet vast voor dit feit. En uiteraard, we hebben het hier over een andere categorie dan liquidaties. Maar dat standpunt gaat maar deels op. Het betreffen namelijk wel degelijk feiten in de niet mis te verstane geweldscategorie en – opnieuw – die wapens. Mede gelet daarop vorderen wij hier, bij deze, de gevangenneming van G., ook voor deze twee – weliswaar minder heftige, maar zeker geen andersoortige – feiten.

Amarone

Ook de zaak Amarone is voortgevloeid uit het onderzoek in TGO Charlie17. Naar aanleiding van dit onderzoek wordt A. verweten:

1. Het bezit van vuurwapens in de periode van augustus 2017 tot aan de datum van zijn aanhouding, evenals bij G., 16 april 2019;
2. De handel in vuurwapens in de periode van 15 februari 2019 tot en met 27 maart 2019.

Ook voor deelonderzoek Amarone is er een nieuw zaaksdossier. Met daarin getuigenverklaringen van over A. en wapens, foto's in de telefoon van A. met daarop wapens en diverse telefoontaps die hebben gelopen op A. over de handel in wapens. Bij dat laatste doel ik in het bijzonder op de gesprekken die zich in het dossier bevinden van 15 februari 2019, 16 februari 2019 en 27 maart 2019. Kortom: wapens, wapens en wapens.

Ten aanzien van A., die momenteel niet vast zit voor deze twee wapenfeiten, vorderen wij – juist gelet op het verband tussen wapenbezit en wapenhandel enerzijds en liquidaties anderzijds – bij deze de gevallengeneming voor deze twee feiten.

Algemene opmerkingen over voornoemde deelonderzoeken

Het Openbaar Ministerie vordert op grond van het bepaalde in artikel 285 van het Wetboek van Strafvordering om per verdachte alle feiten te voegen. Al eerder merkte het Openbaar Ministerie op dat alle raadslieden alle voor hen relevante zaaksdossiers kunnen krijgen, ook als hun cliënt niet wordt vervolgd voor die zaak. Bij deze willen wij dan ook nogmaals aan de verdediging meegeven dat zij contact kunnen leggen met het Openbaar Ministerie als zij van mening zijn dat zij stukken of dossiers missen of als zij bepaalde zaaksdossiers nog wensen te ontvangen.

Hebben we nu alle zaken gehad? Zijn dit alle zaken die in het Eris-proces behandeld zullen gaan worden? Daar kunnen wij helaas in dit stadium nog geen helderheid over geven. Zoals al aangegeven is het onderzoek nog gaande. Sterker nog, dat is in volle gang. Met name als wordt gekeken naar het onderzoek aan de nu al zo waardevol gebleken gegevensdragers. Dat is dus voor het Openbaar Ministerie op dit moment heel moeilijk in te schatten. We komen overigens later nog te spreken over de planning in dit onderzoek. Dit gegeven kan dus overigens ook nog leiden tot meer verdachten of andere verdenkingen ten aanzien van de reeds als zodanig aangemerkte verdachten.

Er zijn de zeer belastende verklaringen van de kroongetuige en er zijn de eveneens zeer belastende (deels de verklaringen van de kroongetuige bevestigende) PGP-gesprekken. Die zijn voor alle vandaag terecht staande verdachten bezwarend. Het totaalbeeld dat ontstaat is dat alle verdachten die hier vandaag terecht staan, in wisselende samenstelling maar in nauwe betrokkenheid tot elkaar en tot de gepleegde of te plegen delicten hebben gehandeld. Zij hebben allen in meer of mindere mate te maken met de dood. Of met wapens. Of met beide.

Gronden voor voorlopige hechtenis

Bij de constatering dat het onderzoek nog in volle gang is geldt dat dit gegeven voor alle verdachten meer dan voldoende reden is om de voorlopige hechtenis te laten voortduren (de onderzoeksgrond). Daarbij komt dat het ten aanzien van alle verdachten om lucratieve feiten gaat en dat dus - ongeacht de documentatie - de recidivegrond aan de orde is. Ten slotte maakt de aard van de feiten, veelal liquidaties of opdrachten daartoe dat de grond van de geschokte rechtsorde een gegeven is. Gemakshalve laten wij de grond van vluchtgevaar, hoewel zonder meer van toepassing op sommige verdachten, dan nog maar even buiten beschouwing.

Ten aanzien van voornoemde onderzoeksgrond merken wij in algemene zin op dat er – zoals uw Rechtbank inmiddels weet – in deze periode keihard wordt getrokken aan het ontsleutelen,

uitlezen en analyseren van al het digitale beslag. En dan gaat het niet over enkel de inbeslagname van 21 november 2018, maar bijvoorbeeld ook de meest recente inbeslagname; de aanhoudingen van en doorzoekingen bij W.J. B., J. en P. hebben geleid tot zeventig extra gegevensdragers die onderzocht dienen te worden. Daarnaast zijn er gegevensdragers van D. en B. in onderzoek. Mede naar aanleiding daarvan zullen verdachten en getuigen nog (al dan niet nader) worden gehoord. Ook zijn wij nog in afwachting van de lezing over de feiten van verdachte B. Ten slotte wordt er door het NFI nog onderzoek verricht, zoals een vergelijkend onderzoek tussen de duim die zichtbaar is op de in de harddisks van D.E. R. aangetroffen bestanden die zien op PGP-gesprekken en de duim van D.E. R. zelf. Kort en goed: er staat ons nog veel werk te wachten.

Link Eris/Marengo

De stand van zaken op dit moment maakt dat wij iets willen zeggen over de verbinding met het onderzoek Marengo. Marengo behelst een onderzoek naar diverse liquidaties gepleegd door het criminele samenwerkingsverband van Taghi. De kroongetuige in Eris heeft ook verklaard over Taghi, namelijk dat de liquidaties en de opdrachten daartoe in het onderzoek Eris (voornamelijk) komen uit diens koker. Dat hij dus de "hoofdopdrachtgever" is. En dat de onderaannemer daarvan (in ieder geval) D.E. R. is geweest.

Dat zal mogelijk de vraag oproepen hoe het onderzoek Marengo zich verhoudt tot het onderzoek Eris.

In het onderzoek Marengo is Taghi gedagvaard voor het opdrachtgeven tot meerdere moorden. Ook het onderzoek naar deze feiten loopt nog. En het gaat ook in Marengo om een reeks van opdrachten tot moord. Het Openbaar Ministerie ziet om proceseconomische redenen nu geen aanleiding om Taghi in Eris te vervolgen. Uiteraard zal op termijn ook zijn rol in Eris worden bekeken. Op dit moment ligt de focus echter op de verdachten die reeds binnen Eris worden vervolgd. Een gelijktijdige vervolging van Taghi in Marengo en Eris acht het OM niet opportuun.

In beide onderzoeken, zowel Eris als Marengo, spelen de verklaringen van kroongetuigen een belangrijke rol. Beide kroongetuigen in de respectievelijke zaken hebben verklaard over Taghi.

Het onderzoek in Marengo laat zien dat de moord op Hakim Changachi op 12 januari 2017 (vermoedelijk) een markeerpunt is geweest. Na deze vergismoord stopt de betrokkenheid van de kroongetuige in het onderzoek Marengo. Hij heeft geen wetenschap van feiten of moorden die daarna zijn gepleegd.

De kroongetuige in Eris, De G., heeft onder meer verklaard over de samenwerking van D.E. R. en Taghi bij liquidaties. Die samenwerking is, afgaande op de verklaringen van De G., pas na de moord op Changachi gestart.

In Marengo gaat het om feiten die zijn gepleegd in de periode van 9 september 2015 tot en met 14 januari 2017. Dat is de dag waarop de kroongetuige zich bij politie en justitie heeft gemeld. In Eris gaat het om feiten die zijn gepleegd in de periode van daarna, vanaf eind januari 2017.

In beide onderzoeken hebben de kroongetuigen verklaringen afgelegd tegen Taghi en over moorden waartoe hij opdracht zou hebben gegeven. Op dit moment is dat de enige overeenkomst tussen beide onderzoeken. In Marengo en Eris gaat het vooralsnog om een andere pleegperiode en om andere feiten, waar andere verdachten voor worden vervolgd.

De kroongetuigen hebben niets over elkaar verklaard. Er is geen enkele aanwijzing dat zij elkaar kennen of hebben gekend. Zij zijn niet in dezelfde periode actief geweest bij de uitvoering van moorden.

Op dit moment ziet het Openbaar Ministerie, gelet op het genoemde verschil in zaken of zaaksdossiers, strafbare feiten en de verschillende pleegperiodes geen aanleiding om de verklaringen van de kroongetuigen over en weer in de onderzoeken te voegen. Daarmee ziet het Openbaar Ministerie evenmin aanleiding om de kroongetuigen over en weer in de onderscheidenlijke processen te horen.

Actuele stand van zaken met betrekking tot de kroongetuige-verklaringen

Verklaringen van een getuige, zeker die van een kroongetuige, dienen onderzocht te worden op juistheid, compleetheid en volledigheid. Althans, voor zover dat kan en lukt door middel van tactisch onderzoek. Dat gebeurt dus zeker ook in deze zaak. Een behoorlijke klus waarbij de belangen voor de verdachten heel groot zijn.

Gefaseerd geeft het Openbaar Ministerie verklaringen vrij. Waar het kan doen we dat. Waar dat maar éven mogelijk is kiezen wij ervoor uw Rechtbank en de verdediging te voorzien van stukken en dus ook de inhoudelijke verklaringen van de kroongetuige. Maar soms kan dat gewoon (nog) niet. Bijvoorbeeld omdat die verklaringen nog moeten worden onderzocht op (on)juistheid, (in)compleetheid of (on)volledigheid. Daarbij geldt overigens dat ook bevindingen die de verklaringen van de kroongetuige zouden ontkrachten ook zo snel als mogelijk zullen worden gedeeld en verspreid.

De kroongetuige-verklaringen betreffen twee "soorten" verklaringen:

1. De kluisverklaringen, dat wil zeggen verklaringen waar de deal op ziet;
2. De tactische verklaringen, dat wil zeggen verklaringen die nodig zijn om bepaald onderzoek meer richting of inhoud te geven.

Beide soorten verklaringen worden afhankelijk van de onderzoeksbelangen deels gezwart verstrekt. En nadien opnieuw minder gezwart of zelfs geheel leesbaar.

Telkens geldt dat het Openbaar Ministerie ernaar streeft zo snel, zorgvuldig en compleet mogelijk te zijn om uw Rechtbank en de andere procespartijen te voorzien van zo volledig mogelijke verklaringen. Voor zoveel het onderzoek dat dus toelaat.

Het integraal delen van alle verklaringen van de kroongetuige kan in deze fase, geheel los van de onderzoeksbelangen, in ieder geval ook nog niet plaatsvinden in verband met de veiligheidsbelangen die spelen voor meerdere personen. Bijvoorbeeld voor de verdachten die op dit moment nog niet bij het Openbaar Ministerie in beeld zijn, de verdachten die al wel in beeld zijn maar nog niet zijn aangehouden en de nog te horen getuigen. Daar wordt overigens zonder een voorschot te nemen op een uiteindelijke uitkomst, bij opgemerkt dat die veiligheidssituatie ertoe kan leiden dat bepaalde (delen van) verklaringen van de kroongetuige misschien wel nooit zullen worden gedeeld of prijsgegeven. En dat betekent dat het best mogelijk is dat er een vordering wordt gedaan op enig moment om delen van verklaringen of stukken permanent te mogen onthouden op grond van de artikelen 149b lid 1 juncto 187d lid 1 van het Wetboek van Strafvordering.

Voor nu geldt in ieder geval dat het om voornoemde redenen niet mogelijk is om alle tot op heden door de kroongetuige afgelegde (kluis- en tactische) verklaringen integraal te delen. Enig (herhaald) mogelijk verzoek hiertoe dat vandaag wordt gedaan dient dan ook te worden afgewezen.

Horen kroongetuige

Uiteraard ziet het Openbaar Ministerie het belang van een verhoor van de kroongetuige, zoals door de verdediging al meermalen is verzocht. Ook vandaag zal daar vermoedelijk om gevraagd gaan worden. Daar willen wij echter de volgende kanttekeningen bij plaatsen.

De inhoud van de overeenkomst die met de kroongetuige is gesloten en het proces-verbaal van de toetsing daarvan door de Rechter-Commissaris worden op dit moment nog onthouden op grond van zwaarwegende onderzoeksbelangen en belangen van veiligheid van meerdere personen.

Tot het moment waarop de inhoud van de overeenkomst kan worden gedeeld, is een verhoor van de kroongetuige praktisch onuitvoerbaar. Als gevolg van de overeenkomst heeft de kroongetuige de verplichting om te verklaren over alle zaken die in de overeenkomst worden genoemd. Die verplichting gaat verder dan de tot op heden gevoegde deelonderzoeken. Wij hebben het dan over TGO Charlie17, Onderzoek Gezichtslaan, TGO Breuk, TGO Langenhorst en TGO Lis (is ook onderzoek Barbera). Onder de deal valt ook de informatie aangaande de criminele organisatie die ten grondslag ligt aan Eris. Kortom, een breed verband. Zeker ook ten aanzien van die criminele

organisatie geldt dat het onderzoek nog steeds in volle gang is. En dat de kroongetuige daarover nog steeds wordt ondervraagd door de politie.

De reikwijdte van de deal bepaalt de rechten waar de kroongetuige zich wel of niet op kan beroepen. Het is om die reden essentieel dat uw Rechtbank en de Rechter-Commissaris onder wiens leiding de kroongetuige gehoord gaat worden inhoudelijk op de hoogte zijn van de deal en de daaronder vallende verklaringen. Het Openbaar Ministerie is op dit moment nog niet zover dat kan worden overgegaan tot verstrekking van die stukken.

Een eventueel verzoek van de verdediging strekkende tot het op korte termijn horen van de kroongetuige dient dan ook te worden afgewezen tot in elk geval het moment waarop de gehele inhoud van de overeenkomst (en de daarbij behorende kluisverklaringen) is gedeeld, zodat telkens kan worden getoetst wat de omvang van zijn verklaringplicht is en ten aanzien van welke vragen hij zich kan bedienen van enig recht om niet te antwoorden (zwijgrecht of verschoningsrecht).

Beluisteren van de audio-opnamen van de verhoren van de kroongetuige

Eerder zijn er verzoeken gedaan door de verdediging om de audio-opnamen van de verhoren van de kroongetuige te mogen beluisteren.

Met de kroongetuige zijn afspraken gemaakt over beschermingsmaatregelen. De bijzondere positie van de kroongetuige brengt een zorgplicht met zich, onder meer inhoudende dat met het stemgeluid van de kroongetuige voorzichtig wordt omgegaan. Aan een uiterlijke verschijningsvorm kan best veel worden gedaan. Maar een stem is onveranderlijk en herkenbaar in elk opzicht. De getuige moet er van op aan kunnen dat geluidsdragers met daarop verhoren waarin zijn stemgeluid is te horen niet verspreid worden door de overheid en slechts met grote terughoudendheid en enkel dan wanneer dat voor de waarheidsvinding onvermijdelijk is ten gehore worden gebracht.

Voor zover dit ook vandaag weer aan de orde wordt gesteld, wellicht door één van de "nieuwe" raadsliden, stelt het Openbaar Ministerie zich op het standpunt dat het onderzoeksbelang en het belang van de veiligheid van diverse personen zich (in ieder geval in dit stadium) verzetten tegen integrale toewijzing van dit verzoek.

Onthouding stukken

Al eerder heeft het Openbaar Ministerie aangegeven dat bepaalde stukken of in elk geval gegevens daaruit worden onthouden aan de verdediging. En vanwege de "nieuwkomers" bij deze zitting, nog maar even herhaald: wij willen hierbij de verdediging geenszins wapens uit handen slaan. Noch trachten wij te belemmeren dat uw Rechtbank in deze fase in volle omvang een oordeel kan geven omtrent de rechtmatigheid van bijvoorbeeld de voorlopige hechtenis of de handelwijze van het Openbaar Ministerie. Wel geldt dat, zoals gezegd, het onderzoek nog steeds in volle gang is en onderzoek gedaan moet worden naar en naar aanleiding van de op dit moment nog niet prijs gegeven stukken/gegevens. Onze bedoeling is het dat de verdachten onbevangen en dus onvoorbereid de inhoud vernemen van de thans nog onthouden informatie. Daarbij bestaat voor hen juist de mogelijkheid om, indien gewenst, eerlijk en transparant te verklaren waarna dát weer kan worden onderzocht op (on)juistheid of (on)volledigheid en (in)completeitheid. Kortom, het belang bij het onthouden van bepaalde informatie, in het bijzonder delen uit de verklaringen van de kroongetuige geldt nog steeds. Zoals uw Rechtbank heeft gemerkt doen wij dit niet langer dan noodzakelijk en geven wij iedere zitting - voor zover mogelijk - meer van die achtergehouden informatie prijs.

Planning van nu tot aan regiezitting van 19/20 december 2019

Hoewel het Openbaar Ministerie geen garantie geeft, wil het wel een inspanningsverplichting aangaan. Namelijk dat, onder min of meer gelijkblijvende omstandigheden en voor zover het onderzoek dit toelaat in elk geval begin december 2019 de volgende stukken zullen worden verstrekt:

- Alle deelonderzoeken tegen alle verdachten (zo compleet als mogelijk);

- Het dossier aangaande de criminele organisatie;
- De stukken die betrekking hebben op de deal met de kroongetuige alsmede de door hem afgelegde verklaringen (afgelegd in het kader van deze zaak, oftewel het onderzoek Eris).

Deze inspanningsverplichting van het Openbaar Ministerie zal met name – en wij vinden het belangrijk dat te benadrukken – een heel grote inspanning vergen in tijd en menskracht aan de zijde van de politie. Het is, om die terminologie nog maar eens te herhalen, een “hell of a job” om dat waar te maken. Wij vragen daarvoor uitdrukkelijk het begrip van uw Rechtbank en de verdediging.

Niet voor niets wordt opgemerkt dat een en ander onder voorbehoud is. Namelijk het voorbehoud dat het onderzoek geen bijzondere, op dit moment niet voorzienbare wending krijgt. Of bijvoorbeeld omdat het onderzoek aan de in beslag genomen gegevensdragers daartoe aanleiding geeft. Of bijvoorbeeld omdat er enorm veel capaciteit aan de zijde van de politie wordt ‘weggezogen’ door andere, bijzondere omstandigheden.

De inschatting van het Openbaar Ministerie is dat het jaar 2020 wordt gebruikt voor de uitvoering van de door uw Rechtbank toegewezen wens van de verdediging en dat de inhoudelijke behandeling in eerste aanleg zal plaatsvinden begin 2021.

Het Openbaar Ministerie verzoekt uw Rechtbank dan ook te bepalen dat:

- De zaken tegen de onderscheidenlijke verdachten worden aangehouden tot aan de zitting van 19 (en 20) december 2019;
- Dat die zitting een regie-karakter krijgt, waarbij de verdediging aan de hand van de tot op dat moment verstrekte stukken de wens kan en dient kenbaar te maken.